

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการคุณภาพ และเพื่อหาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ จากประชากรผู้บริหาร 4 คน ครู 63 คน ครูบรรณารักษ์ 1 คน โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ รวม 68 คน และกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาโดย สุ่มตัวอย่างนักเรียน สุ่มอย่างง่ายกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie & D.W.Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 สุ่มตามสัดส่วนของนักเรียนที่เป็นประชากรแต่ละห้องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ จำนวน 1,124 คน ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเท่ากับ 291 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่งหน้าที่ อายุ อายุการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่เป็นแบบปลายเปิด ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 359 ฉบับ ร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 สภาพการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ วิเคราะห์โดยนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามลำดับความถี่ และนำเสนอในรูปแบบการบรรยายสรุป

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

**สภาพการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษกโรงเรียน
สองพิทยาคม มีดังนี้**

มาตรฐานด้านผู้บริหาร การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ
กาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนกับส่วนของผู้เรียนเห็นสอดคล้องกันว่าในการบริหารจัดการ
คุณภาพของห้องสมุดโรงเรียน พบว่าในภาพรวมมีการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนพบว่าการบริหาร
จัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือห้องสมุดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีสภาพดี และ
มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมาคือจัดให้มีห้องสมุดขนาดที่เหมาะสมกับโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดกลางไว้บริการนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน และประเด็นที่มีการบริหาร
จัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการเสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจให้
บุคลากรที่ทำหน้าที่ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน สำหรับความเห็นของผู้เรียนพบว่าการบริหาร
จัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอินเทอร์เน็ตพร้อมใช้งาน
รองลงมาคือ แต่งตั้ง/มอบหมายครูให้ทำหน้าที่บรรณารักษ์และบุคลากรดำเนินงานห้องสมุด
โรงเรียน และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือผู้บริหาร
มาเยี่ยมชมห้องสมุดและให้ข้อเสนอแนะอยู่เป็นประจำ

มาตรฐานด้านครูบรรณารักษ์ การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ
กาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนของผู้บริหาร
ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนกับส่วนของผู้เรียนเห็นสอดคล้องกันว่าในการบริหารจัดการคุณภาพ
ของห้องสมุดโรงเรียน พบว่าในภาพรวมมีการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายประเด็นส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพ
มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีการจัดบริการยืม - คืน รองลงมาคือมีการจัดบริการอ่านและการศึกษาค้นคว้า
และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการจัดบริการ
เชิงรุกอย่างหลากหลาย สำหรับความเห็นของผู้เรียนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ย
สูงที่สุดคือ ดูแลห้องสมุดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมาคือบริการให้อ่าน ให้ยืมหนังสือและ
สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของห้องสมุด และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำที่สุดคือ ครูบรรณารักษ์สนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดด้วยความรวดเร็ว

มาตรฐานด้านครูผู้สอน การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนกับส่วนของผู้เรียนเห็นสอดคล้องกันว่าในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียน พบว่าในการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือครูผู้สอนมีนิสัยรักการอ่าน รองลงมาคือใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเอง และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือมีการประสานความร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับความเห็นของผู้เรียนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างหลากหลาย และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการประสานความร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานด้านผู้เรียน การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนกับส่วนของผู้เรียนเห็นสอดคล้องกันว่าในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียน พบว่าในการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นส่วนของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมาคือมีจิตสำนึกที่ดีในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้เรียนยืมหนังสือไปใช้เพื่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับความเห็นของผู้เรียนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูลสารสนเทศได้ รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่โรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือยืมหนังสือไปใช้เพื่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

มาตรฐานด้านทรัพยากรสารสนเทศ การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ส่วนของผู้เรียนพบว่า ในภาพรวมมีการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีวัสดุตีพิมพ์ได้แก่หนังสือประเภทต่าง ๆ เช่น แบบเรียน นวนิยาย หนังสืออ่านเสริม สารานุกรม พจนานุกรมให้บริการ รองลงมาคือ

มีวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก แผ่นภาพโปสเตอร์ ของจริงไว้บริการ และประเด็นที่มี การบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศเพื่อบริการ แก่ผู้ใช้ห้องสมุด

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ กาญจนภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ มีดังนี้

ด้านสื่อ ICT ของห้องสมุด ปัญหาคือ คอมพิวเตอร์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการให้ บริการ แก่คณาจารย์ ช่างซ่อม อินเทอร์เน็ตมีความล่าช้ามากไม่สะดวกต่อการศึกษาค้นคว้า และ ไม่สะดวกในการสืบค้นข้อมูล ข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีสภาพใหม่ อย่างน้อย 20 เครื่อง และ ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และเพิ่มความแรงของสัญญาณระบบไวเลส จัดแยกแบ่งคอมพิวเตอร์เป็นสัดส่วนสำหรับสืบค้นข้อมูล หรือเพื่องานมัลติมีเดีย และจัดเก้าอี้ที่นั่ง ให้แก่ผู้ใช้บริการ

ด้านอาคารสถานที่และบรรยากาศสำหรับห้องสมุด ปัญหาคือ ภายในห้องสมุดอากาศ ร้อนอบอ้าว และในฤดูหนาวแดดส่องเข้ามาในห้องสมุด ข้อเสนอแนะคือควรติดตั้งเครื่องปรับอากาศ และมุงหลังคาเพื่อบังแดดและฝนในสวนของห้องสมุดที่ใช้เป็นที่อ่านหนังสือและพักผ่อนตลอดจน ใช้เป็นลานจัดกิจกรรมซึ่งมีบรรยากาศร่มรื่นเย็นสบาย

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ปัญหาคือ ไม่ค่อยยิ้ม แย้ม มีจำนวนน้อยไม่สะดวกต่อการให้บริการ ขาดการอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน เพื่อพัฒนา บุคลากร ข้อเสนอแนะคือ บรรณารักษ์ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี และควรจะมี การแต่งตั้งบุคลากรช่วยงานห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งให้โอกาส จัดส่งบรรณารักษ์เข้ารับ การอบรมศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาบุคลากร

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ ปัญหาคือ หนังสือไม่ค่อยทันสมัย งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือมีน้อย ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดซื้อหนังสือใหม่บ่อยครั้งขึ้น โดยจัดในรูปแบบกรรมการคัดเลือกหนังสือใหม่และ ขอเพิ่มงบประมาณเนื่องจากต้องปรับเปลี่ยน งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือไปเป็นค่าตกแต่งพัฒนาห้องสมุดแห่งใหม่เนื่องจากการย้าย ห้องสมุดจากชั้นล่างของอาคารเรียน 4 สาเหตุจากความคับแคบ เพดานต่ำและน้ำท่วมไปยังชั้นล่าง ของอาคารเรียน 6 หลังใหม่ ตลอดจนขอรับบริจาคหนังสือเข้าห้องสมุด

ปัญหาและข้อเสนอแนะด้านวัสดุภัณฑ์ของห้องสมุด ปัญหาคือ ชั้นหนังสือเก่าชำรุด มีหลากหลายรูปแบบไม่ได้มาตรฐานและเก่าเป็นเก้าอี้ของนักเรียนที่ใช้นั่งเรียนในห้องเรียน ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดหาชั้นหนังสือใหม่ตามแบบมาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และจัดหาเก้าอี้ตามแบบมาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

อภิปรายผล

ในการศึกษาการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียน สองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ศึกษาได้ขอค้นพบซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจและได้นำมาอภิปรายดังนี้

มาตรฐานด้านผู้บริหาร การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าห้องสมุดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม มีสภาพดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดขนาดที่เหมาะสมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางไว้บริการนักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอินเทอร์เน็ตพร้อมใช้งาน แต่งตั้ง/มอบหมายครู ให้ทำหน้าที่บรรณารักษ์และบุคลากรดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการเสริมแรงสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรที่ทำหน้าที่ดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมักมีเวลาเยี่ยมชมห้องสมุดและให้ข้อเสนอแนะน้อยเกินไปเนื่องจากการจัดการบริหารจัดการมีมากการให้คำแนะนำปรึกษาจึงอาจไม่ได้พิจารณาในรายละเอียดมากนัก นอกจากนั้น การพิจารณางบประมาณที่ห้องสมุดเคยได้รับถูกตัดจนไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ โดยบรรณารักษ์ไม่มี ส่วนร่วมในการพิจารณางบประมาณ ซึ่งสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2549 และประทีป จินฺงี, 2540 กล่าวถึงหลักการทั่วไปในการใช้การเสริมแรงทางบวกอย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมแรงทางบวกนั้น สามารถใช้ได้กับพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาหรือพฤติกรรมพึงประสงค์ เพียงแต่ผู้นำไปใช้จะต้องสามารถเลือกตัวเสริมแรงได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะและต้องกระทำทันทีที่เกิดพฤติกรรมเป้าหมาย การเสริมแรงควรให้อย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่ตัวเสริมเรงนั้นควรมีปริมาณพอเหมาะที่จะเสริมแรงพฤติกรรมโดยไม่ก่อให้เกิดการหมดสภาพการเป็นตัวเสริมแรง และตัวเสริมเรงนั้นจะต้องเลือกให้เหมาะกับแต่ละบุคคลด้วย

มาตรฐานด้านครูบรรณารักษ์ การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า มีการจัดบริการยืม – คืน มีการจัดบริการให้อ่านและการศึกษาค้นคว้า ดูแลห้องสมุดให้

เป็นระเบียบเรียบร้อย ส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการจัดบริการเชิงรุกอย่างหลากหลาย คุรุบรรณารักษ์สนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน คุรุบรรณารักษ์ต้องเร่งไปตกแต่งพัฒนาห้องสมุดแห่งใหม่เนื่องจากการย้ายห้องสมุดจากชั้นล่างของอาคารเรียน 4 สาเหตุจากความคับแคบ เพดานต่ำและน้ำท่วมขังเมื่อฝนตกไปยังชั้นล่างของอาคารเรียน 6 หลังใหม่ ตลอดจนบรรณารักษ์ต้องรับภาระงานเพิ่มมากขึ้นในการเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบที่ 3 เป็นผลมาจากการที่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2552) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) ครูจะต้อง สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ 2) สามารถตัดสินใจปฏิบัติกรรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลจะเกิดกับนักเรียน 3) มีความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ 4) สามารถพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผล 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ 6) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

มาตรฐานด้านครูผู้สอน การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าครูผู้สอนมีนิสัยรักการอ่าน ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาการสอนและพัฒนาตนเอง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างหลากหลาย ใช้เทคนิควิธีที่หลากหลายในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ทำทหายความสามารถของตนเองตามสภาพจริงและปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ การให้ความสนใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ ใช้ห้องสมุดในสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการเสนอหรือคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการประสานความร่วมมือกับคุรุบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยมีการวางแผนอย่างมีวิสัยทัศน์ซึ่งเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนซึ่งผลการศึกษาเป็นผลมาจากการที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2552) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย 1) ครูจะต้อง สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ 2) สามารถตัดสินใจปฏิบัติกรรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลจะเกิดกับนักเรียน 3) มีความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ 4) สามารถพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติ

ได้เกิดผล 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ 6) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ 10) ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลสื่อสารในการพัฒนา 12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ และส่วนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามว่า มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือมีการประสานความร่วมมือกับ คุรุบรรณารักษ์ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในขณะที่ปัญหาพบว่า ความแตกต่างระหว่างวัยของคุรุบรรณารักษ์กับครูผู้สอน และภารกิจที่ครูแต่ละคนได้รับมอบหมายเพิ่มมากขึ้น จากงานสอนและ คุรุประจำชั้นที่เป็นงานประจำอยู่แล้ว ซึ่งเป็นไปตามข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่มีการกิจมากทั้งงานสอน และงานที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารอื่น ๆ ทำให้การประสานงานเพื่อการใช้ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนน้อยเกินไป

มาตรฐานด้านผู้เรียน การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนของผู้บริหาร คุรุบรรณารักษ์ และครูผู้สอนกับส่วนของผู้เรียนเห็นสอดคล้องกันว่าในการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียน พบว่าในการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นส่วนของผู้บริหาร คุรุบรรณารักษ์ และครูผู้สอนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ รองลงมาคือมีจิตสำนึกที่ดีในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้เรียนกำหนดลักษณะและขอบเขตของสารสนเทศที่ต้องการได้ เข้าใช้ห้องสมุดและ ยืมหนังสือไปใช้เพื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ส่วนของผู้เรียนพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของข้อมูลสารสนเทศได้ รองลงมาคือ เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่โรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ยืมหนังสือไปใช้เพื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงพร้อมกับเทคโนโลยี เครื่องอำนวยความสะดวกได้แก่ อินเทอร์เน็ต ร้านเกมและโทรศัพท์มือถือ เข้ามามีบทบาทแทนหนังสืออย่างมาก ในวงการบรรณารักษ์ห้องสมุดจะประสบปัญหานี้คล้าย ๆ กัน

มาตรฐานด้านทรัพยากรสารสนเทศ การบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้ตอบแบบสอบถามคือ คุรุบรรณารักษ์ มีดังนี้ห้องสมุดมีทรัพยากรวัสดุสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ มีจำนวนหนังสือ หนังสืออ้างอิง นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสารในปริมาณที่เหมาะสม สอดคล้องกับ

หลักสูตร และความต้องการของผู้ใช้เป็นไปตามเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ซึ่งเป็นเพราะว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปีพุทธศักราช 2542 มีจำนวน 2 เล่ม มีการจัดบริการที่ไม่เพียงพอต่อการใช้ ทางห้องสมุดจึงจัดหาฉบับนักเรียนมาให้ใช้อย่างพอเพียงต่อจำนวนนักเรียน สำหรับสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีจำนวน 5 ชุดที่เป็นชุดที่สมบูรณ์ นอกนั้นแล้วเป็นชุดที่ไม่สมบูรณ์คือมีไม่ครบทุกเล่มในชุด สำหรับทรัพยากรสารสนเทศประเภทวัสดุไม่ตีพิมพ์ มีปริมาณครบตามเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในสภาพจริง จำนวนคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งมีเพียง 8 เครื่องไม่เพียงพอต่อการให้บริการและมีความล่าช้าในการสืบค้นข้อมูลจากเดิมที่เคยมีถึง 25 เครื่องโดยแบ่งไปให้ห้องสมุดสื่อมัลติมีเดีย 17 เครื่อง ยังไม่มีการแยกมุมครูไว้ส่วนหนึ่งเพื่อให้ครูได้ใช้อย่างสะดวกไม่ปะปนกับนักเรียน การติดตั้งเครื่องปรับอากาศเพื่อบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากภายในห้องสมุดมีสภาพอากาศร้อน อับอ้าว การบริหารจัดการคุณภาพห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ กาญจนภิเษก โรงเรียน สองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ส่วนของผู้เรียน พบว่าในภาพรวมมีการบริหารจัดการคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีวัสดุตีพิมพ์ได้แก่หนังสือประเภทต่าง ๆ เช่น แบบเรียน นวนิยาย หนังสืออ่านเสริม สารานุกรม พจนานุกรมให้บริการ รองลงมาคือมีวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก แผ่นภาพโปสเตอร์ ของจริงไว้บริการ และประเด็นที่มีการบริหารจัดการคุณภาพในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ติดตั้งเครื่องปรับอากาศเพื่อบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด เนื่องจากภายในห้องสมุดมีอากาศร้อนอับอ้าว ช่วงบ่ายของฤดูหนาวก็จะมีแสงแดดส่องเข้ามา เนื่องจากเป็นห้องกระจกและไม่มีม่านบังแสง บานกระจกไม่สามารถเปิดระบายอากาศได้หมดเนื่องจากอยู่ต่ำติดกับทางเดินและติดชั้นวางหนังสือ บังอยู่ ซึ่งห้องสมุดเคยอยู่ ที่ชั้นล่างของอาคารเรียน 4 มีเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ถึง 4 เครื่อง ซึ่งความจำเป็นของ สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้เป็นไปตามที่ ลมุล รัตตากร (2545) กล่าวถึง ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดและการจัดตั้งนี้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (Information Collection) โดยปกติ ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดให้เพียงพอเพราะจุดมุ่งหมายของการจัดห้องสมุดควรเป็นไปเพื่อ การศึกษา (Education) เพื่อให้ความรู้ (Information) เพื่อการค้นคว้า และวิจัย (Research) เพื่อสร้างความจรรโลงใจ (Inspiration) และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) ทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในห้องสมุด จึงควรมีทั้งหนังสือสิ่งพิมพ์และสื่อทัศนวัสดุ อันจะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุด บรรลุประโยชน์ทั้งห้าประการ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่สำคัญเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียน สองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการที่กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดนำมาตรฐานห้องสมุด และตัวบ่งชี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติให้เกิดผลและนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเห็นความสำคัญและสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาครูบรรณารักษ์และห้องสมุดโรงเรียน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูบรรณารักษ์ ครูผู้มาทำหน้าที่บรรณารักษ์และครูช่วยงานห้องสมุด
3. สถานศึกษาควรนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนให้อยู่ในระดับหรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุด และตัวบ่งชี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่
 - 3.1 ห้องสมุดควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมมีสภาพดี มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การตกแต่งห้องสมุดให้ร่มรื่นมีชีวิตมากยิ่งขึ้น
 - 3.2 ควรจัดสวนห้องสมุดให้ร่มรื่นโดยการเสริมสร้างหลังคาบังแดดและบังฝน
 - 3.3 ควรส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีโอกาสนำอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมากยิ่งขึ้น
 - 3.4 ควรส่งเสริมให้ห้องสมุดมีบุคลากรช่วยงานเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาห้องสมุดเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น
 - 3.5 ห้องสมุดควรได้รับการติดตั้งเครื่องปรับอากาศเหมือนกับห้องสมุดแห่งเดิมก่อนที่จะย้ายมาอยู่ที่อาคารเรียน 6
4. ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่า ผู้ปกครองและชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ในพื้นที่ที่มีนักเรียนมาเรียนที่โรงเรียน เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก โรงเรียนสองพิทยาคม อำเภอสอง จังหวัดแพร่
5. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีปฏิทินการเยี่ยมเยือน/นิเทศ/ติดตาม การดำเนินงานของห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง

6. คุรุบรรณารักษ์ควรจัดประชุมทีมงานวางแผนโครงการจัดกิจกรรมเชิงรุกประจำปี รวมทั้งการขอความร่วมมือกับครูผู้สอนในการนำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดและเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุด

7. คุรุบรรณารักษ์ต้องปรับทิศทางการบริหารจัดการงานบริการจากสื่อสิ่งพิมพ์ ที่เป็นหนังสือมาเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ในรูปของแผ่นซีดีรอม ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถยืมหรือขอสำเนาข้อมูลไปใช้ส่วนตัวได้ รวมทั้งปรับปรุงความคล่องตัวในการใช้อินเตอร์เน็ตของห้องสมุดและคอมพิวเตอร์สำหรับมัลติมีเดีย ตลอดจนห้องสมุดควรมีหน้าเว็บไซต์เป็นของตนเองในการให้บริการความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ

8. คุรุบรรณารักษ์ควรทำรายงานประจำเดือนหรือประจำภาคเรียนให้ฝ่ายบริหารได้รับทราบข้อมูลในเรื่องปัญหาอากาศที่ร้อนอบอ้าว เพื่อขอคำปรึกษาหาทางแก้ไข

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาและประชากรที่ใช้ในการศึกษาให้มากขึ้นโดยศึกษาประชากรในระดับกลุ่มโรงเรียนหรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา
2. ควรเลือกศึกษาประเด็นมาตรฐานด้านใดด้านหนึ่งเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนแบบเจาะลึก
3. ควรมีการศึกษาทิศทางการบริหารจัดการคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียนเข้าสู่ระบบมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสากล